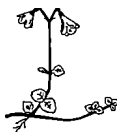

Friktion

Ernst Manker, Nordiska museet
och det samiska kulturarvet

Eva Silvén

NORDIC ACADEMIC PRESS

Innehåll

FÖRORD 5

KAPITEL 1

— UTGÅNGSPUNKTER —

Vems blick, vems röst, vems berättelse 8 • Sápmi och samerna 10
Nordiska museet och Skansen 10 • Syfte, problematik och karaktär 13
Forskningssammanhang, teori, analys 14 • Definitioner och begrepp 16
Material, metodik och källkritik 18 • Etiska överväganden 21
Situerad kunskap 23 • Disposition och innehåll 24

KAPITEL 2

— VEM VAR ERNST MANKER? —

Olsson blir Manker 28 • Etnografen – »afrikanisten« 31
Till samerna och Sápmi 34 • »Plan för ett lapskt centralmuseum« 36
Nordiska museet och Skansen 40 • »Såsom efter avlagda prov« 44
Från auktoritet till antikviteten 46

KAPITEL 3

— FÄLTARBETE OCH FOTOGRAFI —

Från fjällturist till etnograf 50 • Etablerad fältforskare 59
Över och under jord 67 • Genom kamerans öga 73
Sociala relationer och kamerans kraft 76 • Motiv, bildspråk och autenticitet 82
Arkivets förtäta verklighet 86 • Den närvarande samtiden 88

KAPITEL 4

— DET MATERIELLA —

Ett nytt uppdrag 92 • Andliga ting 98
Föremål för forskning 106 • Den skapande samlingen: folket 108
Den skapande samlingen: museet 122
Förflyttningar och förvärv 124

KAPITEL 5

— UTSTÄLLNINGAR OCH UPPVISNINGAR —

- Ett medicevenemang 130 • En utställning blir till 133
- Åskådlighet, upplevelse och funktion 142
- Saklighet och realism 151 • Performativa kroppar 152
- Med kolt och turban 158 • Historien – tillgång eller tvång? 160

KAPITEL 6

— SAMMANFLÄTNINGAR —

- Gränsgångare 166 • Fjällens sociomateriella nätverk 171
- Lappfogdar, lappologer och samevänner 174 • Samiska aktörer 180
- Samarbete, konkurrens och konflikt 189
- Kropp och kön 201

KAPITEL 7

— SKUGGSPEL —

- Rasbiologi – en modern »vetenskap« 212
- Urstammar och ympkvistar 214 • En normaliserad rasdiskurs 218
- Nazismen och kriget 222 • Breven bekänner färg 225
- Att gå under radarn 234 • Fjällens aristokrater 240

KAPITEL 8

— ATT GESTALTA DET SAMISKA —

- En skapad autenticitet 248 • Gemensam konstruktion – dubbel agens 251
- Förändrade styrkeförhållanden 254 • I tolfte timmen 256
- Samiskt/svenskt: plats och tillhörighet 263
- Samiskt/svenskt: kunskap och mening 264
- Friktionens dynamik 268

SUMMARY 273

NOTER 275

KÄLLOR OCH LITTERATUR 298

BILDKÄLLOR 320